

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9CoCsp/46/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8720201248
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8720201248.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovéj a členov senátu, sudkyne JUDr. Jany Burešovej a sudcu JUDr. Eduarda Valenčina v spore žalobkyne: P. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. Q. XXXX/XXX, XXX XX F. - P., právne zastúpenej spoločnosťou Beňo & partners advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Nám. sv. Egídia 93, 058 01 Poprad, IČO: 44 250 029, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpenému advokátkou JUDr. Katarínou Hegedúšovou, so sídlom Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava, IČO: 42 185 190, o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 3.225,- eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 16Csp/29/2020-70 zo dňa 07.07.2021, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto:
„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi sumu 3 225 eur, to všetko v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.
II. Žalobkyňi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % účelne vynaložených trov konania, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.“

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou súdu doručenu 27.04.2012 domáhala zaplatenia primeraného finančného zadostučinenia, argumentujúc, že v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp.zn. 18C/79/2015 bolo rozsudkom z 23.10.2018 rozhodnuté o jej žalobe voči žalovanému tak, že zmluva o úvere č. XXXXXXXX, ktorá bola uzatvorená medzi ňou a žalovaným je zmluvou bezúročnou a bez poplatkov. Žalobkyňa sa ochrany svojich práv musela domáhať nielen v konaní o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, ale aj v exekučnom konaní, v ktorom sa žalovaný ako oprávnený na podklade exekučného titulu, ktorým bol rozhodcovský rozsudok, domáhal voči nej plnenia, ktoré vyplývalo z rozhodcovského rozsudku, pričom do zastavenia exekúcie bola celkovo vymožená suma 5.631,74 eura. Žiadanú čiastku zadostučinenia žalobkyňa považovala za primeranú vo výške 3.225,- eur aby pre ňu predstavovala dostatočnú náhradu za diskomfort z dôvodu, že bola nútená domáhať sa ochrany svojich práv na súde.

Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaný namietal, že pri domáhaní sa primeraného finančného zadostučinenia je potrebné zohľadniť nielen úspešnosť toho-ktorého účastníka, ale aj iné okolnosti majúce vplyv na konkrétny prípad. Mal za to, že je potrebné, aby súd vzal do úvahy to, že samotná žalobkyňa konala v rámci kontraktčného postupu ľahostajne, bola oboznámená s obsahom zmluvy aj so všeobecnými obchodnými podmienkami, ku ktorým nemala žiadne výhrady. Žalobkyňi bolo priznané právo na vydanie bezdôvodného obohatenia a podľa žalovaného teda nie je čo kompenzovať.

Z vykonaného dokazovania, listinných dôkazov na ktoré poukázala žalobkyňa, mal súd prvej inštancie za to, že nárok uplatnený žalobkyňou bol v celom rozsahu dôvodný. Žalobkyňa sa v súdnom konaní

domohla vyslovenia a porušenia svojich práv spotrebiteľa, rozhodnuté bolo o určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, ktorý jej bol poskytnutý žalovaným na základe zmluvy, ktorú s ním uzatvorila. V rámci exekúcie, ktorá bola vedená na základe rozhodcovského rozsudku bola vymožená suma 4.106,33 eura. Od začatia exekúcie žalobkyňa zaplatila čiastku 302,72 eura čo zodpovedá 4 splátkam po 75,68 eura a trovy exekúcie boli vymožené v sume 1.525,41 eura. Podľa súdu prvej inštancie žalovaný je subjektom podnikajúcim v oblasti poskytovania úveru, musí poznať zákonnú úpravu poskytovania úverov a náležitostí zmluvy, ktoré zákon vyžaduje. Tieto nedodrжал. Súd mal za to, že žalobkyňou žiadaná suma z finančného zadosťučinenia 3.225,- eur je primeranou a preto žalobe vyhovel.

Pri právnom posúdení odkázal na ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1 CSP vychádzajúc z pomeru úspechu vo veci.

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) Civilného sporového poriadku, majúc za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa žalovaného ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa je potrebné vykladať reštriktívne. Pri rozhodovaní o tom, či sa prizná primerané finančné zadosťučinenie a v akej výške, je potrebné zohľadniť nielen úspešnosť toho-ktorého účastníka, ale aj iné okolnosti, ktoré majú vplyv na konkrétny prípad. Priznanie požadovaných finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Poukázal na to, že je potrebné pri rozhodovaní vziať do úvahy aj konanie žalobkyne, ktorá v rámci kontraktáčného postupu konala ľahostajne. V zmluve prehlásila, že si ju prečítala, uzatvorila ju vážne, zrozumiteľne, nie v tiesni ani za nápadne výhodných podmienok. Poukázal na to, že súčasná línia posudzovania priemerného spotrebiteľa sa výrazne posunula od jeho považovania za naivného a nepozorného, až sa postupom času vymedzuje priemerný spotrebiteľ, na ktorého bola prenesená istá povinnosť aktivity, keď aj Súdny dvor Európskej únie uviedol, že od spotrebiteľa sa vyžaduje určité kontrolné úsilie aby zistil aký tovar vlastne kupuje. Definícia, resp. kritérium priemerného spotrebiteľa je aj v Smernici Európskeho parlamentu a Rady 2005/29 ES z 11. mája 2005 v bode 18 preambuly. Podľa žalovaného žalobkyňa jasne a určito neodôvodnila skutkové okolnosti týkajúce sa záväzkovoprávneho vzťahu medzi ňou a žalovaným, taktiež v konaní nepreukázala ani nevysvetlila v čom má primeranosť finančného zadosťučinenia spočívať. Poukázal na článok 5 Civilného sporového poriadku upravujúci to, že zjavné zneužitie práva nemá požívať právnu ochranu. Podľa žalovaného priznanie finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v takých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné napraviť inak, napr. v prípade, že by právo žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia bolo už premlčané. Žalovaný poukázal na to, že v zákone nie je bližšie konkretizované podľa akých kritérií sa má posudzovať či je priznanie finančného zadosťučinenia primerané, nesmie však slúžiť ako prostriedok ospravedlňujúci ľahostajnosť spotrebiteľa. Podľa žalovaného finančné zadosťučinenie priznané žalobkyňi nie je možné za žiadnych okolností považovať za primerané a spravodlivé. Určenie konkrétnej výšky je síce vo výlučnej kompetencii všeobecných súdov, avšak tieto sú povinné priznanú výšku aj riadne odôvodniť s poukazom na nemateriálnu ujmu, ktorá spotrebiteľovi vznikla. Žiadal preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že má za to, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil keď dospel k záveru, že žalobkyňa má nárok na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 3.225,- eur. Poukázala na to, že podmienku pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia splnila dvakrát v dvoch konaniach, ktoré viedla voči žalovanému, bola v nich úspešná, súdom bolo najprv určené, že zmluva o úvere, ktorá bola uzatvorená medzi ňou a žalovaným je bezúročnou a bezpoplatkovou a následne bol žalobkyňi priznaný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalovaný nerešpektoval ani jedno z uvedených rozhodnutí, napriek ich vydaniu naďalej neoprávnenne zasahoval do jej osobnostných no predovšetkým majetkových práv keď cestou súdneho exekútora po zrušení exekučného titulu postihoval podstatnú časť jej príjmu hoci na to nemal nárok. Doposiaľ žalobkyňi nevydal bezdôvodné obohatenie, na ktoré má podľa právoplatného rozsudku nárok a žalobkyňa sa teda musí opätovne domáhať svojich práv súdnou cestou. Žalobkyňa v dôsledku konania žalovaného je nútená už po dobu vyše 10 rokov domáhať sa ochrany svojich práv voči žalovanému. Takéto jeho konanie je v hrubom rozpore s dobrými mravmi. Podľa žalobkyne neexistuje exemplárnejší príklad na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Čo sa týka výšky primeraného finančného zadosťučinenia pri tejto vychádzala žalobkyňa z rozhodovacej praxe, na základe ktorej sa výška

primeraného finančného zadosťučinenia rovná výške bezdôvodného obohatenia, ktoré žalovaný na úkor žalobkyne získal. Žiadala preto, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“), príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce, v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru o neexistencii predpokladu pre potvrdenie ani pre zmenu odvolaním napadnutého rozsudku.

5. Podstata odvolacích argumentov žalovaného bola koncentrovaná na tvrdenie o nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie a jeho nesprávnych zisteniach skutkového stavu, ktorý má vyplynúť z dôkazov ktorými súd disponoval.

6. Nesprávnosť skutkových zistení je relevantným odvolacím dôvodom vtedy, ak je možné usúdiť, že závery, ku ktorým súd dospel nezodpovedajú vykonaným dôkazom, resp. hodnotenie dôkazov je chybné. Ide o situáciu kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z tvrdení účastníkov alebo vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti, pravdivosti, vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo mohlo byť zistené hodnotením dôkazov v ich vzájomnej súvislosti.

7. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje na zistený skutkový stav konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k nemu vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových zistení vyvodil nesprávne právne závery.

8. Podľa § 3 ods. 5 zákona, posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

9. Zo žaloby vyplýva, že právnym dôvodom stanovujúcim predpoklad a existenciu práva žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie má byť jej úspech v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp.zn. 18C/79/2015, v ktorom súd rozsudkom z 23. 10.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 22Co/35/2019-157 z 30.04.2019 vyhovel jej žalobe a určil, že zmluva o úvere č. XXXXXXXX, ktorá bola uzatvorená medzi ňou a žalovaným je zmluvou bezúročnou a bez poplatkov. Žalobkyňa pritom odkázala aj na exekučné konanie, ktoré malo byť vedené na Okresnom súde Poprad pod sp.zn. 19Er/290/2007, v ktorom do zastavenia exekúcie mala byť celková vymožená suma 5.631,74 eura, výšku zadosťučinenia vyčíslila na 3.225,- eur.

10. Z dokazovania vykonaného a žalobou tvrdených skutkových okolností nepochybne vyplýva, že základ nároku žalobkyne na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia je daný, ak mal žalovaný za to, že sú tu pochybnosti o základe nároku, jeho argumentácia bola bez relevancie, uvedené však neznamená, že bez relevancie boli odvolacie dôvody spochybňujúce výšku súdom priznaného primeraného finančného zadosťučinenia.

11. Ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. je ustanovením s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, nevyplývajú z neho žiadne kritériá v zmysle stanovenia toho, čo zadosťučinenie predstavuje. Zrejmé je len to, že základ tohto nároku je daný úspechom spotrebiteľa pri uplatnení porušeného práva. Porušenie práva, ak sa ho spotrebiteľ v konaní pred súdom s úspechom domôže rozhodnutím súdu je preto právnou skutočnosťou majúcou za následok vznik nároku na zadosťučinenie. Právne vzťahy sa vyznačujú korelatívnosťou dovolenosti správania jednej osoby zodpovedá povinnosť druhej. Vychádzajúc zo zákonnej formulácie, primerané finančné zadosťučinenie je nárokom, z podstaty ktorého vyplýva jeho imateriálna povaha, čo znamená, že pri rozhodovaní o ňom nie je možné brať zreteľ na aspekty materiálnej povahy, keďže tieto sú základom pre uplatnenie iných nárokov, napr. náhrady škody. Ide o prostriedok satisfakčný, vykazujúci však aj sankčnú povahu keďže dôsledkom zaplatenia zadosťučinenia je úbytok v majetkových aktívach osoby, ktorá právo porušila. Táto sankčná stránka u finančného zadosťučinenia má len vedľajší dôsledok nakoľko na účely represie slúžia iné odvetvia práva, správne a trestné právo, civilné právo má za cieľ „len“ kompenzáciu osoby, ktorej sa má zadosťučinenie poskytnúť.

Ako uviedol Najvyšší súd Českej republiky v rozhodnutí 30Cdo/3936/2010 z 15.12.2011, t.j. v čase zhody medzi českou a slovenskou civilnou úpravou v Občianskom zákonníku, inštitút tzv. punitive alebo exemplary damages (t.j. náhrady škody plniacej represívnu funkciu - voľný preklad odvolacieho súdu) nekompenzačného odškodnenia exemplárnej alebo represívnej povahy nemá v českom práve oporu. Tento typ náhrady je typický pre angloamerický typ právnej kultúry (common law), český aj slovenský právny systém je však iným, je kontinentálnym systémom.

12. Súd prvej inštancie priznané zadosťučinenie kvantifikoval čiastkou ako žalobkyňa uplatnila v žalobe s konštatovaním, že ide o sumu primeranú vzhľadom na to, že o takúto sumu bol by sa žalovaný obohatil. Má ísť o sumu primeranú. Ako k tejto „primeranosti“ dospel, na základe akých kvalifikačných kritérií zistiteľné nie je. Posudzovanie každého nároku je vecou individuálnych skutkových zistení. Pri rozhodovaní k výške nároku musí súd uviesť a zdôvodniť všetky okolnosti, ktoré ho viedli k záveru o splnení podmienok pre určenie výšky nároku. Je potrebné uviesť všetky relevantné úvahy, ktorými bol pri kvantifikácii nárok uvedený. Povinnosťou súdu je zohľadniť výsledky vykonaného dokazovania, všetko čo v konaní vyšlo najavo, vrátane toho, čo k uplatnenému nároku uviedli strany sporu. Všetky tieto predpoklady musí súd v rámci úvahy o výške nároku posúdiť kvalitatívne a kvantitatívne a to aj z hľadisk ich významu pre rozhodnutie, ku ktorému dospel.

13. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplýva, že by sa týmito zásadami riadil. V tomto zmysle je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa stranám sporu bráni v možnosti uplatňovať svoje práva a oprávnené záujmy. V sporovom konaní musí byť pritom súdom poskytnutá materiálna ochrana zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov. Vydanie nepreskúmateľného rozhodnutia je v rozpore so zásadou spravodlivého súdneho procesu (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky). Súd svoje rozhodnutie zaťažil vadou, pre ktorú bolo potrebné napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP.

14. V priebehu ďalšieho konania súd prvej inštancie nárok uplatnený žalobou opätovne posúdi všetky skutočnosti, ktoré sú relevantné pre rozhodnutie vyhodnotí kvalitatívne a kvantitatívne, určí ich význam pre stanovenie výšky nároku, vyhodnotí námietky žalovaného prezentovaného vo vyjadrení v žalobe, zopakované aj v odvolaní v tom zmysle, či majú alebo nie nejaký význam vo vzťahu k primeranosti žiadaného finančného zadosťučinenia. Vezme zreteľ tiež na to, že princíp primeranosti patrí medzi všeobecné právne zásady vlastné európskej právnej kultúre. Rozhodne tak, aby jeho rozhodnutie bolo spravodlivé a spĺňalo požiadavku vnútornej nerozpornosti.

15. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o nároku na náhradu trov konania, vrátane nároku na náhradu trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

16. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.